

TURINYS

Ižanga	9
1 KŪNAI MŪSŲ LAIKAIS	22
2 KŪNO FORMAVIMAS	41
3 KALBANTYS KŪNAI	63
4 TIKRI IR NE TOKIE TIKRI KŪNAI	93
5 PROBLEMIŠKI KŪNAI	118
6 IR APIE SEKŠĄ	143
7 KAM REIKALINGI KŪNAI?	168
Išnašos	185
Literatūros sąrašas	207
Padėka	217

IŽANGA

Mūsų kūnai – karo laukas su netikėtais dalyviais ir neaiškiais rezultatais. Kaip ir bet kurioje kovoje, persvara būna tai vienoje, tai kitoje pusėje. Kaip ir bet kurioje kovoje, susikurtos ideologijos dalyviai ir kovos laukas tarsi paskęsta migloje: kartais suprantame, ką matome, o kartais savo būklės, kaip ir natūralios Žemės traukos jėgos, nesuvokiame.

Kūnai keičiasi. Nauji dalykai – tokie kaip *#MeToo*, dirbtinis intelektas, epigenetika, translyčiai žmonės, kiaušinėlių užšaldymas, kosmetinės chirurgijos programėlės šešiamečiams, asmenukės, „Snapchat“ dismorfija*, Kardashianų šeima, veidrodinė neuronų sistema, nuomonės formuotojai, „Black Lives Matter“**, prievartavimas kaip karo ginklas, kūno politika, gimdos nuoma, implantai, sekso lėlės – reikalauja naujo mąstymo. Susiduria dvi tendencijos: negalėjimas gyventi dabartiniame kūne su savais netobulumais ir galimybė turėti rūpesčių nekeliantį, kūno netgi neturintį gyvenimą, kurį sukurs algoritmai, dirbtinis intelektas (DI) ir sintetinė biologija.¹ Dar prisideda galimai distopinė ateitis, neseniai aprašyta laikraščio „New York Times“ vedamajame straipsnyje,

* Reiškiny, kai norima atrodyti taip, kaip mobiliųjų programėlių filtrais patobulintos mūsų pačių nuotraukos (čia ir toliau – vert. past.).

** Tarptautinis aktyvistų judėjimas, vykdamas kampanijas prieš smurtą ir sisteminį rasizmą juodaodžių atžvilgiu.

įspėjančiame apie tikimybę, kad konservatyvusis Aukščiausiasis Teismas pripažins vaisiaus teisių viršenybę prieš motinos teises. Straipsnyje teigiama, kad dabar, tam tikrose JAV valstijose uždraudus abortus, alkoholio vartojimas ir rūkymas nėštumo metu gali paskatinti baudžiamąjį persekiojimą. Viena moteris, kuriai nustačius vėžį buvo atlikta krūties operacija, sužinojo, kad gydymas jai būtų nutrauktas, jei taptų nėščia, nes svarbesnėmis laikomos vaisiaus teisės.²

Kūno, kuriame gyvename tik kaip biologiniai organizmai, sąvokos jau nepakanka. Vėlyvasis kapitalizmas keičia darbo, klimato ir aplinkos sąlygas bei prigimtį, taip pat – supratimą apie valdžią ir valdymą, kai vieni laikomi savais, o kiti – kitokiais ir paliekami nuošalyje, kai socialinė žiniasklaida keičia atsakomybės sąvoką ir nustato, ką reiškia būti matomam bei girdimam, o kūnas tampa mūsų lauku. Tai reiškia, kad esame spraudžiami į naujas elgesio, išorės ir tapatybės formas, nes kryptame į nematerialinę egzistenciją, kur beveik viskas, ką siejame su gyvenimu – valgymas, kvėpavimas, judėjimas, jautimas, bendravimas, – vyks mintyse, o ne fiziniame, žemiškame kūne.

Pietų Korėjoje kosmetinė žandikaulio susiaurinimo operacija yra tokia įprasta procedūra, kad stiklo bokštai, pilni nupjautų kaulų fragmentų, rodomi kaip meno kūriniai. Dar populiariesni yra kontaktiniai lęšiai, keičiantys rainelės išvaizdą, – ją padidina taip, kad žmonės atrodo panašūs į lėles didžiulėmis mėlynomis, pilkomis, violetinėmis, žaliomis, rudomis, turkio spalvos arba juodomis akimis. Jutubo žvaigždė iš Odesos Anastasija Špagina surinko 5 milijonus peržiūrų, įkėlusį vaizdo įrašą, kuriame moko,

kaip susikurti Miley Cyrus įvaizdį. Kande Johnson iš Los Andželo parodė žmogaus transformacijos į Barbę vaizdo įrašą, jis sulaukė 33 milijonų peržiūrų. Iš šių įrašų gerai matyti, kad išradingai pritaikius kosmetiką, raukšlių užpildą ir šukuoseną, galima pasikeisti išvaizdą ne blogiau nei pas geriausius Holivudo makiažo meistrus ir tapti panašiam į beveik bet kurią įžymybę. Atrodo, kad kiekvienas gali susikurti kokio nori žmogaus įvaizdį. Kiekvienas gali atrodyti kaip lėlė iš japonų animacinio filmo. Kiekvienas gali atrodyti kaip Barbė arba Kenas. Jutuberis Justinas po 125 procedūrų, išleidęs 158 tūkstančius dolerių ir pakeitęs torso, bicepsų, tricepsų apimtis, veido bruožus ir plaukų augimo liniją, tapo panašus į Keną. Šį vaizdo įrašą matė daugiau nei 16 milijonų žmonių. Kinijoje grožio tinklaraščio rašymas yra didelis verslas. Speciali telefonui skirta vaizdo redagavimo programėlė „Meitu“ lengvai pagražina asmenukes trimis lygiais – taip buvo pamedaguota maždaug 3 milijardai nuotraukų iš per mėnesį ikeltų 6 milijardų. Žymi tinklaraštininkė ir nuomonės formuotoja HoneyCC, kuriai komercinis sumanymas padėjo gerokai praturtėti reklamuojant kūną puošiančius ir transformuojančius produktus, sako, kad pagražintos asmenukės dabar yra dalis kinų kultūros. Tokiomis programėlėmis sukurta išvaizda apibūdinama terminu *wang hong lian* („internetu garsenybės veidas“). Odos atspalvį, veido formą, dantų baltumą ir šukuoseną galima pasidaryti tiesiog spaudant mygtukus.

Taigi, nuomonės formuotojams, t. y. asmenims, turintiems sekėjų instagrame ir kitose platformose, darantiems įtaką trisdešimtųjų tūkstantinei ar didesnei auditorijai, finansiškai apsimoka parodavinėti savo gebėjimą daryti grožį, daryti kūnus. Toks užsiėmimas

nėra laikomas grožio procedūra, bet būtent toks jis yra. Kalbame ne apie tinklaraštininkų mokėjimą prekiauti, o apie veiksmą, kurį visi atliekame, kai save gražiname. Mano trejų metų anūkė neseniai ėjo į gimtadienį, surengtą manikiūro salone, kur vaikais rūpinosi dvi mamos ir dvi manikiūro specialistės. Šiandien mačiau, kaip universalinėje parduotuvėje beveik visiems matomoje vietoje vyriškiui buvo epiliuojami antakiai. Grožio procedūros mergaitėms, moterims ir vyrams tampa vis svarbesnės. Kyla klausimas – kodėl? Ir kaip šios procedūros, atliekamos chirurgo, odontologo ar vaizdo filtrų, tapo geidžiamos?

Šioje knygoje teigiama, kad kūnai yra sukuriami. Pradedant dieną nebeužtenka juos nuprausti, papurkšti dezodorantu, aprengti ir pakvėpinti. Kūnai dabar yra mūsų nuolat kintančios vizitinės kortelės, ištrinančios arba pabrėžiančios klasę, geografinę, etninę kilmę bei lytį. Bet yra ir tamsioji pusė. Juodaodžių jaunuolių ir vyrų kūnai puldinėjami, ypač Londone. Į merginų ir moterų kūnus kėsিনamasi visada – kasdien išgirstame, kas joms nutinka karo zonoje visame pasaulyje: prisiminkime jazides ir „Islamo valstybę“. Rimti smurto atvejai prasideda dar vaikystėje, kai pabėgėlių vaikai atskiriami nuo tėvų, kai mergaitėms apipjaustomos genitalijos arba berniukus ir mergaites išnaudoja pedofilai, be to, kasdien daugėja išpuolių gatvėse prieš tuos, kurie yra ne tos klasės, ne tos lyties arba tiesiog ne tokie.

Kito pobūdžio, bet analogiškas išpuolis prieš kūną yra dirbtinumumas ir konstravimas – ši smurto forma tokia neįprasta, kad gali atrodyti nežalinga, ypač kai pateikiama kaip smagus užsiėmimas (ir gali toks būti), o kartais net kaip būtinas dalykas.

Norite atrodyti kaip kino žvaigždė? Arba kaip mokslininkė, seksualiai patraukli, bet ne per daug? Menui prijauciantis bankininkas? Norite turėti padūmavusias, seksualias, kerinčias, gundančias, aistringas, lėliškas ir t. t. akis? Ne bėda. Tokia išvaizda, prieinama ir internete, ir parduotuvėje, atrodo reikalinga, o gal net būtina sąlyga ieškant darbo, neturinčio nieko bendra su išvaizda. Tačiau išvaizda vis dėlto karaliauja.

Išorė yra viskas, teigia drabužių ir kosmetikos pramonė. Chirurgai gali sukurti blauzdos raumenį, aukštą skruostikaulį, siauresnes arba putlesnes lūpas, riestą arba plokščią užpakaliuką, didesnes ar mažesnes krūtis, lygų pilvą arba amžiną jaunystę simbolizuojančią žandikaulio liniją. Metamas iššūkis nepajudinamoms lytiškumo taisyklėms, kai pašalinamos krūtys ir pridėjus gydymą testosteronu iš klitorio suformuojamas penis. Išorė labai svarbi ir chirurgui, ir sekretorei. Užsitikrinus norimą išvaizdą, reikia nepaliaujamai apie ją priminti – per asmenukes ir sekstingą. Vaizdinis fonas naikina tai, kas kadaise buvo slapta ar asmeniška. Vaikas, atliekantis salto, arba valgymas ne taip džiugina, jei tai nebus kam nors parodyta. Dokumentuojame pojūčius, tarsi be vaizdinio fono atrodytų, kad nieko nevyksta.

Ieškome vizualiojo pripažinimo ir įvertinimo taip stipriai, kad gali atrodyti keista, net įtartina, jei kurį laiką nepasižiūrime į veidrodį. Tačiau gal to ir reikia, kad pažabotume neįveikiamą potraukį nuolat žvilgčioti į save net nesuvokiant, kam tai daroma. Kjerstina Gruys, Nevados universiteto sociologijos mokslų docentė, knygoje „Mirror, Mirror off the Wall“ („Veidrodėli, veidrodėli, šok nuo sienos“) įdomiai aprašo metus, praleistus be veidrodžių.

Tokia patirtis patiktų nedaugeliui, net jei truktų savaitę, juolab metus (per kuriuos ji net ištekėjo), ypač – asmenukių amžiuje, kai pauglės kuria savo išvaizdą, kad sulauktų patiktukų ir pripažinimo, kurio, deja, retai sulaukia. 2015 metų spalį vykusioje kasmetinėje konferencijoje „Women in the World“ pateikta tyrimų bendrovės „Edelman and Strategy-One“ ataskaita gamintojui „Dove“ parodė, kad gerai jaučiamasi surinkus 124 patiktukus, tačiau daugumai pavyksta surinkti mažiau nei penktadalį to skaičiaus – ne todėl, kad nepatinka, o dėl to, kad patiktukų reikia visoms, bet laikas joms nepalankus.³ Gyventi internete, siekti pripažinimo internete, gyventi per įvaizdį, kopijuoti garsenybes, tokias kaip Kim Kardashian, merginoms ir jaunoms moterims dabar įprasta. Tačiau vis dėlto norisi paklausti – kodėl?

Be to, paaugliai siuntinėja vienas kitam atviro seksualinio pobūdžio žinutes keisdamiesi apnuogintų kūno dalių vaizdais, ir tai yra tarsi šiuolaikinė „jei parodysi man savo, aš parodysiu tau savo“ versija. Tačiau tai, kas tavo, nebėra ne vien tavo, – viskas nusėda bendraklasių telefonuose ir keliauja per žemynus, o kartais patenka pedofilams, ir seksas pavirsta vaizdu – erotika, kuri apskritai yra fetišizuota.

Dėl kūnų einame iš proto. Itin pelningos pramonės šakos – kosmetikos, mados, stiliaus, maisto, dietų, sveikatos, senėjimo prevencijos, sveikatingumo, chirurgijos, farmacijos ir kūno rengybos – paskelbė mums karą, skatindamos turėti gražų kūną. Tai ne smulkios, o stambios ir didėjančios įmonės. Mados pramonės vertė Jungtinėje Karalystėje 2017 metais buvo 32 milijardai svarų sterlingų (plieno pramonės – 1,2 milijardo). Grožio ir mados pre-

kės vyrauja ir fiziniuose, ir internetiniuose prekybos centruose. Taip daromas didžiulis psichologinis poveikis mums, žmonėms, ir žalingas poveikis visai planetai. Du iš turtingiausių Europos žmonių – prabangos prekių ženklo LVMH savininkas Bernardas Arnauld ir prekių ženklo „Zara“ įkūrėjas Amancio Ortega – praturtėjo iš mados. Turtingiausia moteris Francine Bettencourt Meyers yra bendrovės „L'Oréal“ turto paveldėtoja. Kaip rodoma 2014 metais Jungtinės Karalystės vyriausybei parengtoje ataskaitoje, visuomenė patiria socialinių išlaidų, nes išvaizdos idealai kamuoja merginas ir vis dažniau – vaikus, kenkia jų gerovei bei mokslo rezultatams.⁴ Kuo daugiau kančių dėl kūno ir valgymo sutrikimų, tokių kaip anoreksija, nutukimas ar bulimija, tuo daugiau medicininių išlaidų, arba, kaip dažnai atsitinka, dauguma mitybos problemų net nepasitebimos, nes asmens apkūnumas niekam neatrodo kančia. Trūksta specialistų paslaugų, kaip ir supratimo apie nuolatinį valgymo sutrikimų bei kūno negalavimų didėjimą. Kol vyriausybė koncentruojasi į nutukimą, neatkreipiamas dėmesys į didžiulį skaičių žmonių, kurie mėgina savo kūnus paversti tokiais, kokių patys nori, rinkdamiesi keistus valgymo ar nevalgymo būdus arba žalodami save, daugybę valandų leisdami sporto salėje ar darydamiesi tatuiruotes. Retai užduodamas klausimas, kokia problema sukelia tokį elgesį (valgymą, nevalgymą, vėmimą, savęs žalojimą, persivalgymą, impulsyvų sportavimą). Nepasitenkinimas savo kūnu, pasiekęs epidemijos lygį ir darantis vis didesnę poveikį vaikams ir vyrams, yra problema, kylanti dėl žinių spragų, o profesionalai ją laiko nepaaiškinama, nors ji auga proporcingai su kūno komercializavimu, kartu darydama nepataisomą fizinę, psichologinę ir išorinę žalą.

Už viską tenka mokėti – ar tai būtų pavojų keliančių krūties ar krūtinės implantų pašalinimas, ar vis didėjančios labioplastikos* paklausos padariniai. Tuo tarpu didžiulį pelną kraunasi verslai, tariamai teikiantys malonumą, o iš tikrųjų žlugdantys žmonių savi-voką ir saugumo jausmą.

Kūno transformacija įsiskverbė į kasdienybę tokiais būdais, kokius dar neseniai buvo sunku įsivaizduoti. Dabar vaikų žaidimų dalis yra kosmetinės chirurgijos programėlės, skirtos šešiametėms. Programėlės atrodo nekenksmingos ir žaismingos, bet iš tikrųjų taip nėra. Jos siūlo perdaryti kūne viską, kas tik įmanoma, – ne tik akis, nosį, lūpas, kaktą, smakrą, skruostikaulius, plaukų augimo liniją, bet ir krūtis, juosmenį, tada klubus, sėdynę, kojų formą bei pėdas. Pažymėtina, kad kūno perdarymas jaunuolių nešokiruoja, nes jie auga aplinkoje, kur kūno transformacija jau yra tapusi gyvenimo dalimi. Jie gana anksti pradeda naudoti planšetes ir vaizdo filtrus. Jau tam pa įprasta matyti viliojamai į fotoaparata žiūrinčių mažų mergaičių nuotraukas, o mažus berniukus – šokančius ar prieš kamerą rodančius gimnastikos numerius. Žmonės rodo save tam tikrai publikai. Vidinis žvilgsnis tampa pirmuoju savęs vertintoju, kai maža mergaitė ar berniukas sprendžia, kaip pozuoti ir patobulinti savo nuotrauką.

Komercializacija prasideda vaikystėje ir tęsiasi toliau. Įkopu-si į šeštą dešimtį moteris sužino, kad menopauzė – tai nepatogu-mas, o ne žingsnis iš vieno gyvenimo etapo į kitą. Ir nesvarbu, ar biodentiniai hormonai arba pakaitinė hormonų terapija padeda ar ne, stambios ir smulkios farmacijos įmonės reklamuodamos šią

* Kosmetinė chirurginė procedūra, skirta išorinėms moterų genitalijoms pakoreguoti.

produkciją skelbia, kad hormoninių pokyčių naikinimas yra vientelis sveikas ir geriausias pasirinkimas. Nors kai kurioms moterims menstruacijos arba jų pabaiga iš tiesų sukelia fizinių ir / ar psichologinių problemų, mintis apie jų naikinimą skleidžiama kartu su baisiais išpėjimais apie atminties bei kaulų praradimą. Mums neleidžiama senti. Senėjimas laikomas gėda, o ne žinojimo ir išminties laikotarpiu ar gyvenimo saulėlydžiu. Septyniasdešimt yra naujieji penkiasdešimt. Bet iš tikrųjų taip nėra. Per du dešimtmečius pasikeičia žmogaus biologija ir patirtis. Keičiasi lūkesčiai ir norai, kyla naujų iššūkių, mintys atspindi ilgesnę asmens istoriją ir panašiai. Tai taip akivaizdu ir taip nuvertinama.

Moterys raginamos išplėsti reprodukcijos galimybes ir apribojimus. Dabar mergina gali nuolat vartoti tabletes, kad nebūtų mėnesinių, o prireikus – pavartoti hormonų, stimuliuojančių kiaušidžių veiklą. Senėjimas nelaikomas absoliučia kliūtimi reprodukcijai. Pateikiamas abejotinas argumentas, esą niekada nebuvo svarbus tėvo amžius, tad kodėl turėtų būti svarbus motinos amžius? Senatvė ir mirtis dabar laikomos negalia, todėl – nereikalingos. Jungtinės Karalystės ir Jungtinių Amerikos Valstijų laikraščiuose beveik kas savaitę pasirodo straipsnių apie naujausius atradimus, susijusius su senėjimo stabdymu. Krionika, badavimas ir specifinių genų, tokių kaip MC1R, tyrimai yra naujos mokslo srities, tiriančios senėjimą, dalis. Senolitiniai preparatai naikina senas ląsteles, o vaistai nuo vėžio, tokie kaip „Dasatinib“ ir „Querticin“, pritaikomi amžiui pailginti.⁵ Praeis nedaug metų ir rinkoje pasirodys genų terapija pagrįsta kosmetika, žadanti, kad išvaizda neišduos biologinio amžiaus, o dirbtinis intelektas padės išlaikyti atmintį ir gebėjimus.

Kol kas kūnus veikia cheminiai preparatai. 2009 m. savo filme „Toxic Baby“ („Toksiškas kūdikis“) Penelope Jagessar Chaffer pasakoja, kad Puerto Riko mergaitėms, gyvenančioms netoli kontraceptines tabletes gaminančių chemijos įmonių, menstruacijos prasideda dar nepradėjusioms lankyti mokyklos. Tai rimtas faktas. 2010 metais žurnale „Pediatrics“ pateikti tyrimų rezultatai parodė, kad 15 procentų mergaičių Amerikoje dabar pradeda lytiškai bręsti nuo septynerių metų.⁶ Kodėl? Manoma, kad cheminė medžiaga bisfenolis A ir įvairūs ftalatai, randami plastiko ir skardinių pakuočių sudėtyje, drauge su žemės ūkyje naudojamais pridėtiniais hormonais patenka į maistą ir vandenį, todėl trikdo endokrininės sistemos veiklą. Vis daugiau išgirstame apie tai, kaip žmonių veikla veikia vandenį. Pavyzdžiui, pranešime iš Kalifornijos aprašomi jūros ekologijos pokyčiai: į sušilusius vandenį traukia violetiniai jūrų ežiai, kurie ėda vandenyną valančius rudadumblius.⁷ Veikiami ne tik mūsų kūnai – kitų rūšių kūnai taip pat sulaukia netikėtų pokyčių. Įtikinamas pavyzdys yra varlės: kai ant javų, salotų ir kitų pasėlių purškiamas cheminis junginys atrazinas patenka į varlių buveines, buožgalviai tampa hermafroditais. Kalifornijos valstijos Berklio universiteto daktaras Tyronas Hayesas atskleidė, kad dėl herbicidų poveikio vyriškos lyties varlių testosterono kiekis nukrenta iki žemesnio lygio, negu jo turi moteriškos rūšies varlės.

Lyties sąvokos išplėtimas meta iššūkį ribotoms ir ribojančioms moteriškumo bei vyriškumo sąvokoms, aktualioms dar visai neseniai, kai buvo siekiama atkurti hipermoteriškumą ir hipervyriškumą reaguojant į XX amžiaus 8-ojo dešimtmečio lytiškumo problemas. Be to, vis daugiau sužinome apie translyčius žmones

ir naujas galimybes tų, kurie pasikeitė antrinius lyties požymius. Tačiau šio reiškinio, kuriam daug kas pritaria, negalima lyginti su tuo, kas atsitinka varlėms, negalinčioms išreikšti savo valios. Paradoksalu, bet greitai keičiantis kultūrai gamta keičiasi dar greičiau – tam daro įtaką cheminės medžiagos, gręžiniai ir vandenių pokyčiai, kenkiantys mūsų planetai. Šie pokyčiai gali būti negrįžtami.

Šioje knygoje klausiama, kodėl mūsų kūnai tapo taip lengvai transformuojami, – kaip jie pasiduoda pokyčiams, kurie iš pradžių stimuliuoja, o paskui nesustabdo gąsdinančių pasekmių, žalojančių ir mus, ir mūsų aplinką. Joje nagrinėjama, kas ir kodėl mūsų laikais nutinka kūnams, pateikiama pavyzdžių ir prašoma skaitytojų atkreipti dėmesį į kai kuriuos įprastus dalykus, kuriuos darome. Knygoje pateikiama savo kūno atstūmimo teorija, parodoma, kaip šeimoje nuo ankstyvo amžiaus gali būti sėjamos abejonės dėl nuosavo kūno ir puoselėjamas jausmas, kad kūnas, kuriame gyvename, yra svetimas, netikras. Čia aptariama vizualioji kultūra ir kaip ji veikia mus, siūlydama galimybę „pritapti“ atkartojant kokį nors visiems matomą įvaizdį, nagrinėjami būdai, kaip vizualusis vakarietiško kūno pateikimas vilioja jaunus žmones tapti šiuolaikiškais per globalizmą ir skatina norą turėti kūną, kuris galbūt nesuderinamas su jau turimu. Tokiose skirtingose šalyse kaip Japonija, Fidžis, Saudo Arabija ir Kenija jaunų žmonių pastangos pakeisti savo išorę atskleidžia, kiek daug visame pasaulyje sielvarto dėl netinkamo kūno. Neapykanta kūnui – užslėpta eksporto prekė iš Vakarų pasaulio.

Mūsų laikų požymis – siekis būti patenkintam savo kūnu. Kadangi susiduriame su labai sutrikusiais žmonėmis, tikiuosi at-

sakyti į klausimą, kodėl pasitenkinimą kūnu pasiekti taip sunku. Žvelgdama į netikroviškas ir perteklines kūno dalis, taip pat į kūno transformacijas – nuo tam tikrų dalių nupjovimo iki chirurginės plastikos, – stengiuosi išsiaiškinti, kodėl tokių procedūrų daugėja. Kodėl seksualumas visur taip sureikšminamas ir pripildytas tokių fantazijų, kad net Froidas stebėtųsi? Kaip žinoti, ar tokie kūno pokyčiai pasiteisins? Kas negerai mūsų kūnuose ir kodėl?

Užduodama tokius klausimus tikiuosi išplėtoti teoriją apie šių dienų kūnus. Kūnas jokia prasme nėra vien tik paprastas DNR rezultatas. Nieko stebėtina, kad gyvendami tokiu metu, kai Vakarų šalyse daugelio prekių gamybai žmogaus kūnas neberekalingas, kai galima pasikeisti kūno dalis nuo plaukų iki kojų pirštų ir siūlomi asmeniniai medikamentai, o kur dar dirbtinio intelekto (DI) galimybės ir kūno dematerializacijos grėsmė, esame sutrikę. Kas yra tas kūnas, kuriame bandome gyventi? Kokią mūsų dalį jis sudaro? Koks turi būti mūsų ryšys su juo? Kiek laiko jį turėsime? Noriu pateikti skaitytojams platesnį supratimą apie kūną, padėti jiems atlaikyti beprecedentį spaudimą ir išsaugoti kūno tvarumą, kad galėtume taikiai gyventi jame ir su juo, kol jį turime.

Kūno engimas, gėdijimas dėl apkūnumo ir neapykanta kūnui gali atrodyti nepavojingi dalykai, bet taip nėra. Tokį elgesį skatina, viena vertus, švelniai atkakli rinkodara, kita vertus, bjaurūs, aplinkai kenkiantys gamybos procesai ir visame pasaulyje išnaudojami darbuotojai – nuo manikiūro salonų Niujorke iki siuvėjų Bangladeše, Vietname ir arčiau – Sicilijoje.⁸ Tai tolygu nusitaikymui į merginų ir moterų kūnus. Jei pagalvosime apie labiau atpažįstamas smurto formas, pavyzdžiui, prievartavimą kaip karo ginklą, seksu-

ĮŽANGA

alinį smurtą, seksualinį priekabiavimą, iš moterų atimamą seksualinį malonumą ir reprodukcinės teises apipjaustant jų genitalijas ir panašiai, matysime, koks yra neapsaugotas moterų kūnas, kuris turėtų būti savaime saugiausia vieta.

Kylantys protestai dėl to, kad moterys jaučiasi nesaugios, yra reikalingi, kaip ir daugybė pokalbių, tinklaraščių ir interneto svetainių, kur diskutuojama dėl tokios padėties ir raginama leisti egzistuoti įvairiems kūnams su visais jų pranašumais bei trūkumais.

2018 metais skiriant Nobelio taikos premiją į tai buvo atsižvelgta, tačiau verslas ir aršūs militaristai toliau nusikalstamai kuria aplinkybes, kuriomis moters kūnas laikomas tinkamu priekabėms. Judėjimas *#MeToo* yra svarbus atsakomasis smūgis. Jis susijęs su šios knygos diskusija apie tai, kad nedelsiant turime keisti santykį su savo kūnu. Puoselėdami kūno nesaugumo jausmą tampame pažeidžiami ir įvairiai išnaudojami. Rimtai nagrinėsime šią temą, kalbėsime kiek kitaip – ne vien išreikšime nusivylimą, bet ir susiesime kiekvieną įskaudinimo atvejį su veiksmu, galinčiu sustabdyti tą žiaurų elgesį.

Londonas, 2019 m.